

BÁO CÁO

Sơ kết 03 năm thực hiện Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 25/4/2019 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”
(Từ ngày 15/4/2019 đến ngày 14/4/2022)

Thực hiện Công văn số 1053/BCA-CSHS ngày 31/3/2022 của Bộ Công an về việc sơ kết 03 năm thực hiện Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 25/4/2019 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, Ủy ban nhân dân tỉnh Nghệ An báo cáo như sau:

I. TÌNH HÌNH TỘI PHẠM VÀ VI PHẠM PHÁP LUẬT LIÊN QUAN ĐẾN HOẠT ĐỘNG “TÍN DỤNG ĐEN”

1. Trong khoảng thời gian từ cuối năm 2018 đến nửa đầu năm 2019, trên địa bàn tỉnh Nghệ An, tình hình tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen” có mặt còn diễn biến phức tạp, nhất là tại địa bàn thành phố Vinh, các thị xã, thị trấn. Thủ đoạn hoạt động của các đối tượng hết sức tinh vi, nổi lên là tình trạng một số cơ sở núp bóng kinh doanh dịch vụ cầm đồ, dịch vụ hỗ trợ tài chính để cho vay với lãi suất cao, vượt hàng chục lần so với mức pháp luật cho phép. Khi người vay mất khả năng chi trả số tiền vay, tiền lãi thì các đối tượng sử dụng nhiều biện pháp tiêu cực để đòi nợ như: Đe dọa, ném chất bẩn, cố ý gây thương tích, hủy hoại tài sản, cưỡng đoạt tài sản, bắt giữ người trái pháp luật... ảnh hưởng đến tình hình ANTT trên địa bàn.

Trước tình hình trên, UBND tỉnh Nghệ An đã ban hành Công văn số 17/UBND-NC ngày 10/01/2019 về tăng cường đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan “tín dụng đen”; ban hành Quyết định số 04/QĐ-UBND ngày 05/01/2019 thành lập Đoàn liên ngành kiểm tra (gồm: Công an tỉnh; Ngân hàng Nhà nước chi nhánh tỉnh Nghệ An; Sở Kế hoạch và Đầu tư tỉnh; Cục Thuế tỉnh) kiểm tra tại các cơ sở có hoạt động kinh doanh có điều kiện về ANTT, hoạt động ngân hàng, tín dụng.

Qua đó, từ ngày 15/11/2018 đến ngày 25/4/2019 (trước khi Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị số 12/CT-TTg), trên địa bàn tỉnh Nghệ An đã khởi tố 09 vụ, 17 bị can về tội “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự”, xử lý hành chính 40 đối tượng về hành vi cho vay lãi nặng; khởi tố 06 vụ, 23 bị can về các hành vi vi phạm pháp luật khác có liên quan đến hoạt động “tín dụng đen” như xiết nợ, đòi nợ thuê, cố ý gây thương tích, cưỡng đoạt tài sản, gây rối TTCC... Qua đó, trở thành

một trong những địa phương đầu tiên trong toàn quốc đấu tranh quyết liệt và hiệu quả với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến “tín dụng đen”.

2. Sau khi Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 25/4/2019, cùng với việc tỉnh Nghệ An cũng như các địa phương khác trong cả nước bắt giữ, đấu tranh quyết liệt đối với tội phạm và các hành vi vi phạm liên quan “tín dụng đen”, nhiều ổ nhóm tội phạm hoạt động “tín dụng đen” bị triệt phá, nhiều vụ án “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự” được khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử nghiêm minh, do đó, các đối tượng hoạt động “tín dụng đen” có biểu hiện co cụm, cảnh giác hơn, không còn hoạt động công khai, manh động, tràn lan như trước. Nhiều cơ sở cầm đồ, cơ sở dịch vụ tài chính dừng hoạt động hoặc chuyển địa bàn kinh doanh. Tình trạng treo biển, phát, dán tờ rơi, quảng cáo liên quan đến hoạt động cho vay tại nơi công cộng, tường, cây xanh, trên các website và mạng xã hội giảm rõ rệt.

Nhận thức và ý thức cảnh giác của người dân cũng được nâng cao, nhiều chương trình hỗ trợ tài chính của hệ thống ngân hàng nhà nước, các tổ chức tín dụng được triển khai đáp ứng nhu cầu của người dân nên số lượng người dân tìm đến “tín dụng đen” để vay tiền phục vụ nhu cầu sản xuất, kinh doanh giảm. Tuy nhiên, vẫn còn tình trạng một số cá nhân vì nhiều lý do khác nhau hoặc sử dụng tiền vay vào các mục đích bất chính, tham gia các hoạt động tệ nạn xã hội... nên vẫn tìm đến “tín dụng đen” để vay tiền, bất chấp những rủi ro về lãi suất và việc không trả được nợ.

Qua công tác nắm tình hình, hiện nay các đối tượng ngoài sử dụng các hình thức truyền thống như: Ngụy trang việc cho vay bằng sử dụng hợp đồng thuê tài sản, việc trả lãi thể hiện qua trả tiền thuê; cắt lãi trước, không ghi lãi vào hợp đồng.... đã tăng cường sử dụng mạng internet, các phần mềm quản lý để thực hiện và che dấu hành vi phạm tội; các hoạt động quảng cáo phần lớn thực hiện trên các website và mạng xã hội.

II. KẾT QUẢ 03 NĂM THỰC HIỆN CHỈ THỊ 12/CT-TTG

1. Công tác chỉ đạo, triển khai

- Sau khi Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị số 12/CT-TTg, UBND tỉnh Nghệ An đã ban hành Kế hoạch số 389/KH-UBND ngày 28/6/2019 về triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

- Để nâng cao hiệu quả công tác quản lý Nhà nước trong phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, nhất là đối với các cơ sở kinh doanh có điều kiện về ANTT, UBND tỉnh Nghệ An đã ban hành Quyết định số 4817/QĐ-UBND ngày 28/11/2019 ban hành Quy chế phối hợp quản lý hoạt động ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện về an ninh, trật tự trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

- Quá trình triển khai thực hiện, UBND tỉnh Nghệ An đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo các sở, ban, ngành liên quan, UBND cấp huyện tập trung thực hiện công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm nói chung và tội phạm, vi phạm pháp

luật liên quan đến “tín dụng đen” nói riêng, như: Công văn số 3594/UBND-KT ngày 28/5/2019 chỉ đạo tăng cường phối hợp triển khai thực hiện các giải pháp mở rộng tín dụng phục vụ sản xuất, kinh doanh, tiêu dùng, góp phần đẩy lùi “tín dụng đen”; Công văn số 2190/UBND-KT ngày 13/4/2020 về việc rà soát doanh nghiệp có tên gây nhầm lẫn, quảng cáo các sản phẩm, dịch vụ là hoạt động ngân hàng; Kế hoạch thực hiện công tác phòng, chống tội phạm hàng năm; Công điện về tăng cường phòng, chống tội phạm, bảo đảm ANTT trong dịp Tết Nguyên đán hàng năm... Đặc biệt, đã ban hành Công văn số 7572/UBND-NC ngày 30/10/2020 và Công văn số 9721/UBND-NC ngày 13/12/2021 của UBND tỉnh chỉ đạo thực hiện ý kiến của Phó Thủ tướng Thường trực Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”.

- Qua theo dõi, các sở, ban, ngành, UBND các huyện, thành, thị đã xây dựng kế hoạch, triển khai thực hiện nghiêm túc chỉ đạo của Chính phủ, UBND tỉnh trong công tác phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”. Trong đó, với vai trò là lực lượng chủ công, Công an tỉnh Nghệ An đã triển khai các đợt cao điểm gắn với chỉ tiêu triệt phá, điều tra các chuyên án, vụ án liên quan đến tín dụng đen; ban hành nhiều văn bản chỉ đạo triển khai quyết liệt công tác, *điển hình như*: Các đợt cao điểm tấn công, trấn áp tội phạm, bảo đảm ANTT trước, trong và sau Tết Nguyên đán; Công văn số 588/CAT-PV01 ngày 14/5/2019 và Công văn số 46/CAT-PV01 ngày 25/12/2019 về tăng cường đấu tranh phòng, chống tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan “tín dụng đen”; Kế hoạch số 75/KH-CAT-PC03-PV01 ngày 04/01/2020 về triển khai các biện pháp phòng ngừa, đấu tranh với các hành vi vi phạm pháp luật và tội phạm liên quan đến hoạt động cho vay ngang hàng (P2P Lending); Công văn số 480/CAT-PV01 ngày 19/4/2020 về tăng cường công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm có tổ chức; Công văn số 1316/CV-CAT-PC02-PV01 ngày 01/10/2020 về tăng cường công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm có tổ chức, tội phạm hoạt động liên quan “tín dụng đen”; Điện số 991/ĐK-HT ngày 29/7/2021 về tăng cường đấu tranh tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”; Công văn số 340/CV-CAT-PC02-PV01 ngày 14/4/2022 về tăng cường công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia, tội phạm có tổ chức và tội phạm hoạt động tín dụng đen... Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của Công an các đơn vị, địa phương trong công tác phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”.

2. Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật và xây dựng, hoàn thiện các văn bản pháp luật liên quan đến “tín dụng đen”

- Chỉ đạo các ngành chức năng, UBND cấp huyện tổ chức nhiều hoạt động tuyên truyền giáo dục pháp luật, phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật, trong đó đã lồng ghép nhiều nội dung tuyên truyền, phổ biến nội dung Chỉ thị, phương thức, thủ đoạn, hậu quả của “tín dụng đen”, những chính sách tài chính, hỗ trợ vay vốn từ ngân hàng, tổ chức tài chính hợp pháp. Các cơ quan báo chí trên địa bàn (như: Báo Nghệ An, Báo Công an Nghệ An, Đài Phát thanh - Truyền hình

Nghệ An, Truyền hình Công an nhân dân...) đã phối hợp đăng tải 40 tin, bài về kết quả khám phá, bắt giữ các đối tượng, băng ổ nhóm hoạt động tín dụng đen, cho vay lãi nặng. Đặc biệt, đã phối hợp Đài Truyền hình Việt Nam (VTV) và Truyền hình Công an nhân dân (ANTV) xây dựng 20 phóng sự cảnh báo về hành vi lừa đảo, lạm dụng liên quan đến việc huy động vốn với lãi suất cao để nhận dân biết và nâng cao cảnh giác; 17 phóng sự chuyên sâu về phương thức, thủ đoạn hoạt động của loại tội phạm liên quan đến “tín dụng đen”. Điển hình như: “*Tín dụng đen và những thủ đoạn mới*”; “*Cần làm gì để thoát bẫy tín dụng đen*”; “*Mạnh tay dẹp nạn tín dụng đen biến tướng*”...

- Tổ chức 7.455 buổi tuyên truyền, sinh hoạt chuyên đề, cuộc họp tại cơ sở; 530 lượt tuyên truyền lưu động; kẻ vẽ 3.752 khẩu hiệu, pa nô, áp phích... có nội dung vận động nhân dân phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật. Thường xuyên phối hợp các ngành chức năng tổ chức các buổi tuyên truyền đến các thôn, xóm, bản ở các địa bàn trọng điểm về ANTT, góp phần nâng cao nhận thức, ý thức cảnh giác cho các tầng lớp nhân dân về phương thức, thủ đoạn hoạt động và hậu quả của “tín dụng đen”.

- Phối hợp xây dựng và củng cố các tổ chức quần chúng tham gia bảo vệ ANTT ở cơ sở như tổ dân phòng, tổ tự quản và nhiều mô hình, điển hình tiên tiến về phòng, chống tội phạm, nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa, đấu tranh đối với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan “tín dụng đen” ngay từ cơ sở. Đến nay toàn tỉnh đã xây dựng, duy trì hoạt động của 460 Ban chỉ đạo tự quản, 3.895 Ban tự quản và 38.578 tổ tự quản về ANTT với phương châm “Tự quản, tự phòng, tự bảo vệ, tự hoà giải” ngay tại cơ sở, không để phát sinh các hành vi vi phạm pháp luật. Đặt 3.950 hòm thư tố giác tội phạm tại các nhà văn hóa khối, xóm và địa điểm công cộng; công khai 460/460 số điện thoại Công an phường, xã, thị trấn để quần chúng nhân dân cung cấp thông tin liên quan đến “Tín dụng đen”. Qua hình thức phát giác tội phạm, nhân dân đã cung cấp hơn 860 tin giúp lực lượng Công an các cấp giải quyết 470 vụ việc tại cơ sở, làm rõ 290 vụ, 530 đối tượng vi phạm pháp luật liên quan đến các hành vi cưỡng đoạt tài sản, hủy hoại tài sản, cố ý gây thương tích, đòi nợ, xiết nợ... liên quan đến hoạt động vay tiền, cầm cố tài sản.

- Chỉ đạo UBND các phường, xã, thị trấn phát động mạnh mẽ phong trào toàn dân bảo vệ ANTT, huy động lực lượng Công an cấp xã phối hợp các tổ dân phố, cụm dân cư tổ chức ra quân bóc gỡ, tháo dỡ các tờ rơi, quảng cáo sai quy định về hoạt động “tín dụng đen”. Kết quả, đến nay tình trạng treo biển, phát, dán tờ rơi, quảng cáo liên quan đến hoạt động cho vay tại nơi công cộng, tường, cây xanh cơ bản không còn xảy ra trên địa bàn tỉnh.

- Sở Tư pháp, Công an tỉnh, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh, Tòa án nhân dân tỉnh đã tổng hợp những khó khăn, vướng mắc, thường xuyên rà soát những bất cập trong quy định trong các văn bản pháp luật liên quan đến “tín dụng đen. Qua đó, đã kịp thời kiến nghị, đề xuất các cơ quan có thẩm quyền để ban hành các văn bản, hướng dẫn giải đáp, tháo gỡ.

- Ngân hàng Nhà nước Chi nhánh tỉnh Nghệ An đã chỉ đạo các tổ chức tín

dụng (TCTD), Chi nhánh TCTD trên địa bàn phối hợp với các cơ quan truyền thông trung ương, địa phương phổ biến tới người dân, doanh nghiệp các thông tin về các cơ chế, chính sách tín dụng của các ngân hàng, các thông tin lừa đảo thông qua huy động vốn cao bất thường, các vụ việc liên quan đến vỡ hụi, họ... nhằm nâng cao nhận thức cho người dân về các chính sách tín dụng ngân hàng và tác hại của hoạt động tín dụng đen. Ngoài ra, trước những tác động tiêu cực của dịch Covid 19 từ đầu năm 2020 đến nay, NHNN Chi nhánh đã tăng cường phối hợp với Sở Thông tin, truyền thông và các cơ quan báo, đài, thông tin kịp thời các giải pháp của ngành Ngân hàng nhằm hỗ trợ khách hàng bị ảnh hưởng bởi dịch Covid-19; đăng tải thông tin về đường dây nóng của NHNN Chi nhánh tiếp nhận xử lý các kiến nghị, đề xuất và khó khăn, vướng mắc của người dân, doanh nghiệp, các Hiệp hội trên địa bàn liên quan đến Thông tư số 01/2020/TT-NHNN quy định về việc tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài cơ cấu lại thời hạn trả nợ, miễn, giảm lãi, phí, giữ nguyên nhóm nợ nhằm hỗ trợ khách hàng chịu ảnh hưởng do dịch Covid-19 (Thông tư số 01/2020/TT-NHNN) và các Thông tư sửa đổi, bổ sung, qua đó giúp người dân hiểu và kịp thời tiếp cận với các chính sách hỗ trợ của ngành Ngân hàng.

3. Công tác nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước trong phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”

- Sở Kế hoạch và Đầu Tư, Công an tỉnh, Ngân hàng Nhà nước Chi nhánh tỉnh Nghệ An và các đơn vị liên quan đã phối hợp tăng cường các giải pháp chấn chỉnh, siết chặt quản lý, cấp phép giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh các ngành nghề, lĩnh vực liên quan, nhất là đối với việc đăng ký doanh nghiệp, hộ kinh doanh có đăng ký kinh doanh dịch vụ cầm đồ, đòi nợ, các cơ sở kinh doanh chuyển đổi từ kinh doanh dịch vụ cầm đồ sang kinh doanh dịch vụ tài chính.

- Cục Thuế tỉnh đã thường xuyên rà soát, đối chiếu doanh thu, thuế của các cơ sở cầm đồ, cho vay, kinh doanh tài chính, dịch vụ đòi nợ và các cơ sở kinh doanh khác, trên cơ sở đó xác định các cơ sở có biểu hiện hoạt động “tín dụng đen” để trao đổi, phối hợp Công an tỉnh kiểm tra, xử lý.

- Ngân hàng Nhà nước Chi nhánh tỉnh Nghệ An chỉ đạo các tổ chức tín dụng, chi nhánh tổ chức tín dụng trên địa bàn thực hiện các giải pháp mở rộng tín dụng phục vụ sản xuất và tiêu dùng, đưa vốn đến tận tay người dân: các ngân hàng thương mại đẩy mạnh triển khai các sản phẩm tín dụng tiêu dùng tiện ích như cho vay theo lương, theo hóa đơn tiền điện, giấy phép đăng ký kinh doanh, cho vay du lịch trả góp, cho vay đám cưới tự lập... với các hình thức cho vay linh hoạt tại quầy, online, thủ tục vay vốn đơn giản, thuận tiện. Ngân hàng Nông nghiệp & Phát triển nông thôn tích cực triển khai cho vay gói 5.000 tỷ, triển khai các điểm giao dịch lưu động bằng xe ô tô chuyên dùng nhằm đáp ứng nhanh nhất nhu cầu vay vốn đột xuất, vay tiêu dùng của người dân tại khu vực nông nghiệp, nông thôn, kể cả vùng sâu, vùng xa, khu vực kinh tế khó khăn; Ngân hàng Chính sách xã hội tăng cường công tác phối hợp với các tổ chức chính trị xã hội và chính quyền cấp xã thành lập mạng lưới tổ tiết kiệm và vay vốn đến tận các thôn, bản nhằm tăng khả năng tiếp cận cho đối

tượng vay, việc bình xét đối tượng, mức vay được triển khai ngay tại thôn, bản dưới sự giám sát của lãnh đạo Hội cấp xã và trưởng thôn, bản, kịp thời triển khai thực hiện về nâng các hạn mức cho vay đối với các đối tượng chính sách...

Bên cạnh đó, để đảm bảo thực hiện các biện pháp phòng chống dịch Covid 19, vừa đảm bảo vận hành thông suốt hoạt động ngân hàng, đáp ứng đầy đủ nhu cầu giao dịch, nhu cầu vay vốn của người dân, các ngân hàng đã thực hiện đầy mạnh thanh toán không dùng tiền mặt, tích cực triển khai các chương trình, sản phẩm tín dụng phù hợp; đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, áp dụng công nghệ để tăng cường các hoạt động online trong các quy trình, thủ tục giao dịch tiền tệ, tín dụng nhằm hạn chế giao dịch trực tiếp, tạo điều kiện tăng cường tiếp cận tín dụng cho khách hàng. Nhiều chính sách, trương trình, gói tín dụng ưu đãi đã được các ngân hàng triển khai đồng loạt qua đó kịp thời hỗ trợ khách hàng khắc phục khó khăn, phục hồi sản xuất kinh doanh.

Đến thời điểm 31/3/2022, cho vay lĩnh vực nông nghiệp, địa bàn nông thôn ước đạt 112.200 tỷ đồng, chiếm 47,5% tổng dư nợ toàn địa bàn; cho vay phục vụ đời sống tiêu dùng ước đạt 23.000 tỷ đồng, chiếm 9,73% tổng dư nợ.

4. Công tác kiểm tra, thanh tra, xử lý các hành vi vi phạm đến hoạt động “tín dụng đen”

- Tình hình dịch bệnh Covid-19 từ năm 2020 đến nay diễn biến phức tạp đã ảnh hưởng đến việc triển khai kiểm tra các cơ sở dịch vụ cầm đồ, dịch vụ hỗ trợ tài chính trên địa bàn. Qua rà soát trên địa bàn tỉnh Nghệ An hiện nay có 265 cơ sở cầm đồ, 49 cơ sở kinh doanh hỗ trợ tài chính (so với cùng kỳ năm 2019, giảm 261 cơ sở cầm đồ, giảm 72 cơ sở kinh doanh hỗ trợ tài chính). Trong 03 năm thực hiện, Công an tỉnh Nghệ An đã thành lập 54 đoàn, kiểm tra 377 lượt, kiểm tra 408 cơ sở, tiến hành xử phạt vi phạm hành chính đối với 99 cơ sở.

- Ngân hàng Nhà nước chi nhánh tỉnh Nghệ An triển khai 91 cuộc thanh tra, kiểm tra tại các tổ chức tín dụng. Qua thanh tra, kiểm tra, đã ban hành 533 kiến nghị liên quan đến hoạt động tín dụng, 42 quyết định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực tiền tệ và hoạt động ngân hàng đối với các tổ chức tín dụng trên địa bàn với tổng số tiền 371,1 triệu đồng.

- Đối với việc xử lý, kỷ luật đối với cán bộ, công chức, viên chức có hành vi vi phạm liên quan “tín dụng đen”: Trong thời gian qua, các sở, ban, ngành, đoàn thể, UBND các cấp đã quán triệt, phổ biến đến cán bộ, công chức, viên chức, lực lượng vũ trang trong công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan “tín dụng đen”; nghiêm cấm tham gia hoạt động góp vốn, huy động vốn và môi giới, bao che, tiếp tay cho các đối tượng hoạt động “tín dụng đen”, cho vay lãi nặng, thành lập doanh nghiệp, hộ gia đình kinh doanh tài chính, dịch vụ cầm đồ, đòi nợ. Qua theo dõi và kiểm tra, cán bộ, chưa phát hiện trường hợp bị xử lý về các hành vi vi phạm liên quan đến “tín dụng đen”.

5. Công tác phát hiện, tiếp nhận, xử lý, điều tra, truy tố, xét xử các vụ việc, vụ án có liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”

Chỉ đạo lực lượng Công an, Viện kiểm sát nhân dân, Tòa án nhân dân các cấp thực hiện nghiêm túc công tác tiếp nhận, xử lý tin báo, tố giác tội phạm, công tác điều tra, truy tố, xét xử các vụ việc, vụ án có liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, bảo đảm nghiêm minh, đúng người, đúng tội, đúng các quy định của pháp luật.

Từ ngày 15/4/2019 đến ngày 14/4/2022, toàn tỉnh đã phát hiện, bắt giữ, khởi tố điều tra **121** vụ, **227** bị can về hành vi “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự”; xử lý vi phạm hành chính **21** vụ, **23** đối tượng. Bên cạnh đó, đã bắt, khởi tố **05** vụ, **06** bị can về các hành vi có liên quan đến tín dụng đen như cố ý gây thương tích, bắt giữ người trái pháp luật.

Kết thúc điều tra chuyên **109** vụ, **138** bị can đến Viện kiểm sát nhân dân các cấp để truy tố; Viện kiểm sát nhân dân đã truy tố **102** vụ, **184** bị can. Tòa án nhân dân đã thụ lý **112** vụ, **198** bị can (gồm cả án giai đoạn trước chuyển qua); đưa ra xét xử **107** vụ, **191** bị can.

Một số vụ án điển hình:

(1) Ngày 20/7/2020, Công an thành phố Vinh triệt xóa, bắt nhóm đối tượng núp bóng dưới các công ty kinh doanh tài chính để hoạt động “tín dụng đen”, cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự do Trần Trọng Hoàng, sinh năm 1990, trú tại khối 12, phường Cửa Nam, thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An (*Giám đốc Công ty TNHH hỗ trợ tài chính Tín Nghĩa, phường Hưng Bình, thành phố Vinh*) và Đậu Xuân Hiếu, sinh năm 1998, trú tại khối 10, phường Cửa Nam, thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An cầm đầu. Khám xét khẩn cấp tại Công ty TNHH hỗ trợ tài chính Tín Nghĩa và chỗ ở của đối tượng thu giữ 120 tài liệu liên quan (*bao gồm các hợp đồng, giấy vay tiền, chứng minh nhân dân, sổ hộ khẩu của người vay tiền*). Quá trình điều tra chứng minh các đối tượng đã cho 98 người vay tiền với số tiền 6,2 tỷ đồng, thu lợi bất chính hơn 01 tỷ đồng.

(2) Ngày 16/12/2020, Phòng Cảnh sát hình sự Công an tỉnh bắt 02 đối tượng cầm đầu ở nhóm cho vay lãi nặng núp bóng cơ sở cầm đồ tại địa chỉ 108 đường Nguyễn Sinh Sắc, thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An, gồm: Lê Thị Huyền Trang, sinh năm 1986, trú tại xóm 6, xã Hưng Chính, TP Vinh, tỉnh Nghệ An và Phan Văn Thịnh, sinh năm 1993, trú tại xóm 2, xã Hưng Đạo, huyện Hưng Nguyên, tỉnh Nghệ An về hành vi “ Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự”. Quá trình khám xét khẩn cấp thu giữ 20 quyển sổ, 120 tờ giấy liên quan vay nợ; 3 điện thoại di động. Quá trình điều tra chứng minh các đối tượng đã cho 200 người vay với số tiền 15 tỷ đồng, thu lãi 06 tỷ đồng, thu lợi bất chính hơn 1 tỷ đồng.

(3) Ngày 11/7/2021, Công an TP. Vinh chủ trì, phối hợp Phòng PA05, PK02 Công an tỉnh, Công an các huyện Diễn Châu, Yên Thành, Quỳnh Lưu, Quỳnh Hợp, Nam Đàn, Tân Kỳ, Đô Lương, TX. Cửa Lò, TX. Hoàng Mai huy động hơn 300 cán bộ, chiến sỹ đồng loạt bắt, khám xét khẩn cấp chỗ ở đối với 04 nhóm, 52 đối tượng trú tại TP. Vinh, các huyện Diễn Châu, Anh Sơn, Nghi Lộc, Quỳnh Hợp, Nam Đàn, Hưng Nguyên, Thanh Chương, Tân Kỳ, Đô Lương, TX. Cửa Lò và huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh. Thu hơn 05 tỷ đồng, 960 hợp đồng mua bán xe (hợp đồng cho

vay), 03 xe ô tô, 20 xe máy, 96 ĐTDĐ, 50 máy tính, 20 USB, 24 con dấu, 158 biển kiểm soát xe ô tô; phong tỏa 24 tài khoản ngân hàng. Quá trình đấu tranh bước đầu xác định: Các nhóm đối tượng trên đã cho vay tổng số tiền khoảng 500 tỷ đồng, với lãi suất từ 3.000 đồng đến 8.000đồng/1 triệu/1 ngày, thu lợi bất chính hàng chục tỷ đồng. Đã khởi tố vụ án, khởi tố 52 bị can, trong đó đã tạm giam 43 đối tượng.

(4) Ngày 15/12/2021, Công an thành phố Vinh chủ trì, phối hợp Công an các đơn vị, địa phương huy động 500 CBCS phối hợp Công an các tỉnh, thành phố bắt và khám xét khẩn cấp đối với 51 cơ sở văn phòng đại diện của Công ty TNHH dịch vụ tổng hợp Tân Tín Đạt trên 28 tỉnh, thành phố trên cả nước; bắt giữ 22 đối tượng về hành vi “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự”. Quá trình đấu tranh, bước đầu Cơ quan điều tra đã chứng minh, làm rõ được số tiền các đối tượng sử dụng để cho vay là hơn 1.000 tỷ đồng, với hơn 10.000 bị hại trên khắp cả nước, mức lãi suất cao nhất là 5.000 VNĐ/1 triệu/ngày tương đương gần 200%/1 năm, phong tỏa 56 tài khoản ngân hàng, thu giữ hàng nghìn tài liệu và các vật chứng liên quan.

6. Công tác tổ chức thực hiện

- Đối với công tác kiểm tra, đôn đốc, giám sát, kiểm tra, đánh giá tình hình, chấn chỉnh thực hiện các nội dung của Chỉ thị:

Trong các cuộc họp Ban Chỉ đạo 138 tỉnh Nghệ An sơ kết, tổng kết định kỳ 06 tháng, 01 năm năm, Lãnh đạo UBND tỉnh đã tập trung đánh giá tình hình, kết quả triển khai thực hiện các mặt công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm nói chung và tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan đến “tín dụng đen” nói riêng. Trên cơ sở đó đã chỉ đạo, đôn đốc các đơn vị liên quan tiếp tục tăng cường các giải pháp đấu tranh, xử lý triệt để tình trạng hoạt động “tín dụng đen” trên địa bàn.

Bên cạnh đó, qua các kỳ họp HĐND tỉnh, các cuộc tiếp xúc cử tri trên địa bàn tỉnh, UBND tỉnh đã kịp thời có văn bản chỉ đạo, đôn đốc các đơn vị, địa phương tập trung lực lượng, xử lý nghiêm các vụ việc, đối tượng có dấu hiệu hoạt động “tín dụng đen” trên địa bàn.

- Về việc thực hiện chế độ thông tin, báo cáo: Định kỳ, đột xuất, UBND tỉnh đã thực hiện đầy đủ, nghiêm túc chế độ thông tin, báo cáo theo quy định.

- Về công tác hậu cần, tài chính: UBND tỉnh đã luôn quan tâm, tạo điều kiện về cơ sở vật chất, kinh phí phục vụ công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm nói chung và tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan đến “tín dụng đen” nói riêng. Hàng năm đã bố trí nguồn kinh phí phục vụ triển khai các chuyên đề công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm.

III. NHẬN XÉT, DỰ BÁO TÌNH HÌNH, NHIỆM VỤ VÀ KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Nhận xét

- Công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen” trên địa bàn tỉnh Nghệ An đã được triển khai quyết liệt từ cấp tỉnh, cấp huyện đến cấp xã; huy động được sức mạnh của cả hệ thống chính trị, với vai trò nòng cốt của lực lượng Công an địa phương, thu hút sự quan

tâm, ủng hộ của nhân dân.

- Các sở, ban, ngành, đoàn thể cấp tỉnh, UBND các cấp đã phát huy vai trò trách nhiệm trong triển khai thực hiện công tác; tập trung thực hiện tốt các giải pháp nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước trong phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”.

- Công tác phòng ngừa xã hội, phối hợp tham gia tuyên truyền sâu rộng đến nhân dân về phương thức, thủ đoạn và hậu quả của “tín dụng đen”; phát động có hiệu quả các phong trào toàn dân bảo vệ ANTT, tổ chức ra quân bóc gỡ, tháo dỡ các tờ rơi, quảng cáo sai quy định.

- Tỷ lệ điều tra khám phá, khởi tố vụ án, khởi tố bị can đối với hành vi “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự” và các vụ việc liên quan đến “tín dụng đen” đạt cao. Có sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất quan điểm xử lý của các cơ quan tố tụng, góp phần tạo sự rắn đẽ mạnh mẽ đối với các đối tượng cho vay lãi nặng, đòi nợ thuê.

2. Dự báo tình hình

Thời gian tới, tình hình hoạt động “tín dụng đen” dự báo tiếp tục tiềm ẩn phức tạp. Ảnh hưởng khó khăn kinh tế do dịch Covid-19 kéo dài, các đối tượng tiếp tục lợi dụng sự thiếu hiểu biết, thiếu thông tin và lòng tham của một bộ phận người dân để huy động vốn với lãi suất cao nhằm mục đích lừa đảo với số tiền lớn dưới các hình thức huy động tài chính, kinh doanh đa cấp, tham gia họ, hội... Ngoài ra, số đối tượng đi vay sử dụng tiền đi vay để đầu tư kinh doanh hoặc tham gia các tệ nạn xã hội tiếp tục tìm đến các đối tượng hoạt động “tín dụng đen” để vay tiền còn tiềm ẩn lớn. Các đối tượng phạm tội sử dụng nhiều phương thức, thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt nhằm đối phó, trốn tránh việc điều tra, xử lý của lực lượng chức năng. Ngoài sử dụng các hình thức truyền thống như: Ngụy trang việc cho vay bằng sử dụng hợp đồng thuê tài sản, việc trả lãi thể hiện qua trả tiền thuê; cắt lãi trước, không ghi lãi vào hợp đồng... sẽ tăng cường sử dụng mạng internet, các phần mềm quản lý để thực hiện và che dấu hành vi phạm tội. Hoạt động vay tiền được thực hiện qua các ứng dụng trên mạng internet thông qua các hình thức vay trực tuyến, vay qua ứng dụng điện thoại di động (App)... ngày càng gia tăng. Các hoạt động quảng cáo phần lớn thực hiện trên các website và mạng xã hội.

Bên cạnh đó, thời gian gần đây xuất hiện tình trạng nhiều đối tượng lập hàng trăm bát phường cho mọi người tham gia, thời gian 01 kỳ phường ngắn với số tiền 01 kỳ đóng lớn dẫn đến vỡ hội gây nhiều hệ lụy xã hội.

3. Những nhiệm vụ và giải pháp thực hiện tiếp theo

3.1. Tiếp tục chỉ đạo các sở, ban, ngành, đoàn thể cấp tỉnh, UBND các cấp triển khai thực hiện nghiêm túc, hiệu quả Chỉ thị số 12/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về “tín dụng đen”. Huy động sức mạnh cả hệ thống chính trị tham gia hoạt động tuyên truyền, phòng ngừa, đấu tranh với “tín dụng đen”, vận động nhân dân tích cực tố giác tội phạm và các hành vi vi phạm liên quan đến “tín dụng đen”. Gắn công tác phòng ngừa, đấu tranh tội phạm và vi phạm pháp luật đến hoạt động “tín dụng đen” với công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm có tổ chức, phòng ngừa, đấu tranh với các tệ nạn

xã hội, các đường dây tổ chức đánh bạc, tội phạm ma túy.

3.2. Nâng cao trách nhiệm, hiệu quả quản lý Nhà nước của các sở, ngành, đoàn thể của địa phương trong phòng, chống hoạt động “tín dụng đen”. Thực hiện chính sách an sinh xã hội, đa dạng các loại hình cho vay, các sản phẩm dịch vụ ngân hàng, với dịch vụ nhanh gọn và thuận tiện, đáp ứng nhu cầu vay vốn chính đáng, hợp pháp phục vụ đời sống, tiêu dùng của nhân dân để góp phần ngăn chặn “tín dụng đen”. Tăng cường công tác quản lý Nhà nước trong lĩnh vực ngân hàng, tín dụng và hoạt động kinh doanh ngành nghề có điều kiện về ANTT. Kiểm soát chặt chẽ việc đăng ký doanh nghiệp, hộ kinh doanh, cấp giấy chứng nhận đảm bảo đủ điều kiện về ANTT, nhất là đối với các cơ sở kinh doanh dịch vụ cầm đồ, đòi nợ, các cơ sở kinh doanh chuyên đổi từ kinh doanh dịch vụ cầm đồ sang kinh doanh dịch vụ tài chính.

3.3. Triển khai đồng bộ các giải pháp đấu tranh chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”. Tập trung rà soát, nắm tình hình về các tổ chức, cá nhân, cơ sở hoạt động kinh doanh tài chính, cầm đồ, huy động vốn với lãi suất cao bất thường, tham gia hội, họ, biêu, phường có dấu hiệu lừa đảo, lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản. Làm tốt công tác tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố. Tổ chức điều tra, truy tố, xét xử đối với các vụ án có liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, đảm bảo xử lý nghiêm minh, không bỏ lọt tội phạm. Lựa chọn một số vụ án có liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, nhất là các vụ án gây bức xúc trong dư luận, quần chúng nhân dân để xác định án trọng điểm, tổ chức xét xử lưu động nhằm răn đe, giáo dục, phòng ngừa chung.

3.4. Thực hiện tốt việc sơ, tổng kết công tác đấu tranh chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”. Tổng hợp các khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai; kiến nghị, đề xuất Chính phủ bổ sung, hoàn thiện quy định của pháp luật, quy định, hướng dẫn của Bộ, ngành, địa phương trong phạm vi chức năng, nhiệm vụ để tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước trong lĩnh vực này, phù hợp với tình hình thực tiễn công tác.

4. Kiến nghị, đề xuất

- Kiến nghị Quốc hội đánh giá lại tính chất, mức độ nguy hiểm cho xã hội của hành vi phạm tội này và nâng khung hình phạt đối với tội “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự”, đảm bảo tính phòng ngừa, răn đe của pháp luật. Lý do: Theo quy định tại Điều 201 Bộ luật Hình sự 2015, mức cao nhất của khung hình phạt đối với tội “Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự” là phạt tù đến 03 năm, như vậy đây là tội ít nghiêm trọng. Việc áp dụng biện pháp ngăn chặn tạm giam đối với đối tượng còn khó khăn và mức án nhẹ không tạo được sự răn đe đối với tội phạm (trong khi đó, nhiều đối tượng hoạt động “tín dụng đen” là đối tượng hình sự cộm cán).

- Kiến nghị Chính phủ bổ sung hình thức xử phạt vi phạm hành chính đối với trường hợp cho vay tiền không có cầm cố tài sản (hình thức tín chấp). Lý do: Để xử lý hành chính hành vi cho vay lãi nặng bắt buộc phải có 02 yếu tố là “Cho

vay tiền có cầm cố tài sản” và “lãi suất cho vay vượt quá 150% lãi suất cơ bản do Ngân hàng Nhà nước Việt Nam công bố tại thời điểm cho vay”. Tuy nhiên theo quy định của Nhà nước, hiện có 02 hình thức cho vay là thế chấp và tín chấp, trong đó hình thức thế chấp là có yếu tố đảm bảo bằng tài sản, còn tín chấp thì không. Trên thực tế, đối tượng thực hiện “tín dụng đen” thường cho vay dưới hình thức tín chấp không có tài sản đảm bảo. Do đó, việc xử lý hành chính đối với hành vi cho vay lãi nặng đối với đối tượng hoạt động “tín dụng đen” còn gặp khó khăn.

- Đề nghị có hướng dẫn rõ hơn về hoạt động tham gia phường, hội, đặc biệt là hướng dẫn xử lý hành vi đối với hành vi này khi vi phạm để xử lý răn đe; đề nghị có quy định cụ thể các khoản được thu trong hoạt động cho vay cầm đồ để tránh tình trạng cho vay cầm đồ hoạt động tín dụng đen (ngoài việc thu lãi cho vay cầm đồ, còn thu phí quản lý tài sản, cho thuê tài sản...).

- Kiến nghị Ngân hàng Nhà nước Việt Nam tham mưu Chính phủ có chính sách xây dựng cơ chế xếp hạng chấm điểm tín dụng cho cá nhân để làm cơ sở cho việc đánh giá mức độ tín nhiệm của khách hàng cá nhân, hỗ trợ đặc lực cho các tổ chức tín dụng trong việc triển khai các sản phẩm cho vay không có tài sản đảm bảo.

Trên đây là báo cáo sơ kết 03 năm thực hiện Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 25/4/2019 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, UBND tỉnh Nghệ An báo cáo Bộ Công an biết, theo dõi, chỉ đạo./.

Nơi nhận: *ĐHN*

- Cục Cảnh sát hình sự, BCA;
- Thường trực Tỉnh ủy;
- Thường trực HĐND tỉnh;
- Chủ tịch UBND tỉnh;
- Phó Chủ tịch TT UBND tỉnh;
- Các sở, ban, ngành cấp tỉnh;
- Chánh VP, Phó VPNC UBND tỉnh;
- UBND các huyện, thành phố, thị xã;
- Lưu: VTUB, NC (Vinh).

Uo

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH



Lê Hồng Vinh